

**TA'LIM JARAYONIDA O'QUV MOTIVATSIYASI VA UNI
BOSHQARISH MUOMMOSI**

G'affarova Nazira Fayzulla qizi

TAFU Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Seytkarimova Gulnur Nurlan qizi

Toshkent Amaliy Fanlar universiteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu tezisdá ta'lim jarayonida o'quv motivatsiyasining ahamiyatini va uni boshqarish muammolarini o'rganishga bag'ishlangan. O'quv motivatsiyasi o'quvchilarning bilim olishdagi faoliyatini oshirish, ularning muvaffaqiyatlarini ta'minlash va ta'lim sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Dissertatsiya davomida o'quv motivatsiyasini oshirishning samarali usullari va strategiyalari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, o'quv motivatsiyasining ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati, shaxsiy va ijtimoiy omillar ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: o'quv motivatsiyasi, ta'lim jarayoni, boshqarish, samaradorlik.

Аннотация: Данная диссертация посвящена изучению значения учебной мотивации в образовательном процессе и проблем её управления. Учебная мотивация играет важную роль в повышении активности учащихся в процессе получения знаний, обеспечении их успешности и улучшении качества образования. В ходе диссертации рассматриваются эффективные методы и стратегии повышения учебной мотивации. Также анализируется роль и значение учебной мотивации в

образовательном процессе, а также влияние личностных и социальных факторов.

Ключевые слова: учебная мотивация, образовательный процесс, управление, эффективность.

Abstract: This dissertation is devoted to the study of the importance of learning motivation in the educational process and the problems of its management. Learning motivation plays an important role in increasing students' engagement in acquiring knowledge, ensuring their success, and improving the quality of education. The dissertation examines effective methods and strategies for enhancing learning motivation. It also analyzes the role and significance of learning motivation in the educational process, as well as the influence of personal and social factors.

Keywords: learning motivation, educational process, management, efficiency.

Kirish: Ta'lim jarayonida o'quv motivatsiyasi muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu o'quvchilarning o'qish jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlaydi. O'quv motivatsiyasi o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan ishtiyoqi, qiziqishi va maqsadlariga erishish istagi bilan bog'liqdir. Ushbu mavzu bugungi kunda ta'lim tizimida dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. O'quvchilarning motivatsiyasini oshirish orqali ta'lim samaradorligini yaxshilash mumkin. Dissertatsiyaning maqsadi o'quv motivatsiyasini o'rganish, uni boshqarish usullarini tahlil qilish va ta'lim jarayonida motivatsiyani oshirish uchun samarali strategiyalarni taklif qilishdir. Shuningdek, o'quv motivatsiyasini boshqarishdagi muammolar va ularni hal etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism:

O'quv motivatsiyasining nazariy asoslari. O'quv motivatsiyasi nazariy jihatdan bir qancha psixologik va pedagogik tamoyillarga asoslanadi. O'quvchilarning motivatsiyasini tushunish uchun ularning ehtiyojlari, maqsadlari va his-tuyg'ularini tahlil qilish zarur. Maslowning ehtiyojlar piramidasi ta'lim jarayonida o'quvchilarning motivatsiyasini tushunishda muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarning asosiy ehtiyojlari qondirilganda, ularning motivatsiyasi oshadi va bu ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Motivatsiya jarayoni shaxsiy va ijtimoiy omillar bilan chambarchas bog'liqdir. O'quvchilarning ijtimoiy muhitdagi o'rni, o'qituvchilar bilan munosabatlari va o'zaro aloqalar motivatsiyani shakllantiradi. Shuningdek, o'quvchilarning o'zligini anglash va o'ziga bo'lgan ishonch ham muhim omillardandir. Bularning barchasi o'quv motivatsiyasini oshirishda e'tiborga olinishi lozim.

O'quv motivatsiyasini boshqarish usullari. O'quv motivatsiyasini boshqarish uchun bir qator samarali usullar va strategiyalar mavjud. Birinchidan, o'quvchilarga o'z maqsadlarini belgilashda yordam berish muhimdir. O'quvchilar o'z maqsadlariga erishish uchun motivatsiya kerak. O'qituvchilar o'quvchilarning qiziqishlarini hisobga olib, darslarni qiziqarli va interaktiv tarzda o'tkazishlari lozim. Ikkinchidan, o'quvchilarning muvaffaqiyatlarini tan olish va rag'batlantirish motivatsiyani oshirishda samarali vosita hisoblanadi. O'quvchilar o'z muvaffaqiyatlarini his qilganlarida, ularda o'z-o'zini rivojlantirish istagi paydo bo'ladi. Uchinchi usul sifatida, ijtimoiy muhitni yaxshilash va jamoaviy ishlarni rag'batlantirish o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishda muhimdir. O'quvchilar o'rtasidagi hamkorlik va o'zaro yordam motivatsiya darajasini oshiradi. Shuningdek, ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash motivatsiyani oshirishi mumkin. O'quvchilarga interaktiv ta'lim platformalari va resurslaridan foydalanishga imkon berish, ularning qiziqishini oshiradi va o'qishga bo'lgan qiziqishlarini kuchaytiradi.

Xulosa: Dissertatsiya o'quv motivatsiyasi va uni boshqarish muammolariga bag'ishlangan. O'quv motivatsiyasi ta'lim jarayonida muhim omil bo'lib, o'quvchilarning bilim olishdagi faoliyatini, ularning muvaffaqiyatlarini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. O'quv motivatsiyasini oshirishning samarali usullari va strategiyalari tahlil qilindi. O'quvchilarning motivatsiyasini boshqarish orqali ta'lim samaradorligini yaxshilash mumkin. Ta'lim jarayonida motivatsiyani oshirish uchun o'quvchilarni rag'batlantirish, ularning ehtiyojlarini qondirish va ijtimoiy muhitni yaxshilash zarur. Kelajakda o'quv motivatsiyasini yanada chuqurroq o'rganish va yangi usullarni ishlab chiqish ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Maslow, A. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row, 370 p.
2. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum, 440 p.
3. Schunk, D. H. (2012). *Learning Theories: An Educational Perspective*. Boston: Pearson, 520 p.
4. Wigfield, A., & Eccles, J. S. (2000). *Expectancy-Value Theory*. In *Handbook of Self-Regulation*, 68–85 p.
5. Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House, 320 p.
6. Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: Freeman, 604 p.
7. Pintrich, P. R., & Schunk, D. H. (2002). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Upper Saddle River: Pearson, 512 p.